CYNGOR SIR YNYS MÔN	
CYFARFOD:	Cyngor Sir
DYDDIAD:	6 Rhagfyr 2022
TEITL YR ADRODDIAD:	Penodi Dau Gynghorydd Cymuned ar y Pwyllgor Safonau
AWDUR:	Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Busnes y Cyngor) / Swyddog Monitro
SWYDDOG CYSWLLT:	Lynn Ball Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Busnes y Cyngor) / Swyddog Monitro lbxcs@anglesey.gov.uk 01248 752586
PWRPAS YR ADRODDIAD:	Penodi Dau Gynghorydd a enebwyd ar y cyd gan Cynghorau Tref a Chymuned ar y Pwyllgor Safonau

CEFNDIR

1. O dan Ran III o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000 (fel y'i diwygiwyd gan Ddeddf Llywodraeth Leol 2006) rhaid i'r Cyngor gael Pwyllgor Safonau sy'n cynnwys dim mwy na 9 aelod gyda'r rhan fwyaf ohonynt yn aelodau annibynnol o'r cyhoedd.

2. Mae'r Pwyllgor Safonau ar hyn o bryd yn cynnwys 5 aelod annibynnol, 2 gynghorydd cymuned (gyda'r ddwy sedd yn wag) a dau gynghorydd sir (a benodir yn flynyddol gan y Cyngor Sir).

3. Rhaid i aelodau cyngor cymuned gael eu henwebu ar y cyd gan y cynghorau cymuned a rhaid i'w penodiad gael ei gadarnhau gan y Cyngor.

SWYDDI GWAG CYNGHORWYR CYMUNED

4. Mae'r Pwyllgor Safonau yn cynnwys dau gynghorydd cymuned sy'n cymryd rhan ym musnes cyffredinol y Pwyllgor ond sy'n delio ag atgyfeiriadau gan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru, a cheisiadau am ganiatâd arbennig, dim ond pan fydd y materion hynny yn ymwneud â chynghorwyr cymuned.

5. Mae gofyniad i'r aelodau cyngor cymuned gael eu henwebu ar y cyd gan yr holl gynghorau cymuned ar ôl pob etholiad llywodraeth leol (neu os bydd y naill neu'r llall yn rhoi'r gorau iddi fod yn gynghorydd). Mae aelodau cyngor cymuned yn gymwys i gael eu hail ethol i'r Pwyllgor Safonau, yn amodol ar gael enwebiad ar y cyd pellach gan y cynghorau cymuned.

6. Ar 30 Mehefin, ysgrifennodd y Swyddog Monitro at holl glercod y cynghorau cymuned yn gofyn am enwebiadau erbyn 30 Medi 2022 fan bellaf. Cafodd nodyn atgoffa ei anfon ar 12 Medi 2022. Erbyn y dyddiad cau, roedd 4 enwebiad dilys wedi eu derbyn ac ar 6 Hydref 2022, cynhaliwyd pleidlais bost gyda'r holl gynghorau cymuned yn gofyn iddynt i gyd ddewis hyd at ddau ymgeisydd gan ddychwelyd y papur pleidleisio i'r Swyddog Monitro erbyn 19 Tachwedd 2022 fan bellaf. Erbyn 19 Tachwedd 2022 roedd 16 o gynghorau tref/cymuned wedi ymateb ac roedd 31 o bleidleisiau wedi eu derbyn. Dilynwyd y broses a dilyswyd y cyfrif gan Gadeirydd y Pwyllgor Safonau mewn cyfarfod a gynhaliwyd ar yr 23ain o Dachwedd 2022. Y ddau ymgeisydd llwyddiannus oedd:-

   - **Cynghorydd Margaret Thomas o Gyngor Tref / Cymuned Llangefni a**

   - **Cynghorydd Iorwerth Roberts o Gyngor Tref / Cymuned Bryngwran**

7. Gofynnir i'r Cyngor Sir gymeradwyo penodiad y cynghorwyr hyn, fel aelodau cyfetholedig o'r Pwyllgor Safonau tan yr Etholiadau llywodraeth leol nesaf neu cyhyd â'u bod yn parhau fel cynghorwyr cymuned; pa bynnag un sydd gyntaf.

ARGYMHELLIAD

Yn unol â phenderfyniad ar y cyd y cynghorau tref a chymuned, cyfethol y cynghorwyr tref a chymuned canlynol ar y Pwyllgor Safonau er mwyn iddynt fod yn weithredol ar unwaith:-

   - **Cynghorydd Margaret Thomas o Gyngor Tref / Cymuned Llangefni a**

   - **Cynghorydd Iorwerth Roberts o Gyngor Tref / Cymuned Bryngwran**

tan yr etholiadau llywodraeth leol nesaf neu tan na fydd y rhai a benodir yn aelodau cyngor cymuned; pa bynnag un sy'n digwydd gyntaf.